

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštne. Naročnina je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoni, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 33

V Ptuj v nedeljo dne 13. avgusta 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Kanal in električno podjetje na spodnjem dravskem polju.

(1. nadaljevanje*).

6. Velika težava je danes tudi z brodom pri Zavrču, ki se v nobenem oziru ne obnese in ki zahteva že davno dobre odpomoci. Kadar bi se električno podjetje zasiguralo, bi se namesto tega slabega broda izvrstni primerni most napravil, ki bi bil gotovo v veliko korist vsemu tamošnjemu prebivalstvu. Vse pritožbe bi ponehale, katere čujemo že skozi leta zaradi završkega broda. Omenimo tudi — kar je sicer samo ob sebi umevno, — da bi podjetje tak most pri Zavrču popolnoma na lastne svoje stroške zgradilo in bi torej prebivalstvo ne imelo niti vinarja k temu plačati. To velja sicer za vse druge nameravane zgradbe velikega tega podjetja.

7. Eno najvažnejših pridobitkov tega podjetja pa bi bila oddaja električne moči za kmetijske stroje in razsvetljava. Premisliti moramo, da se mora danes tudi kmetijstvo modernizirati, da mora pričeti uporabljati vsa tista sredstva, ki nam jih daje napredujoča znanost. Vsi kmetijski strokovnjaki so si v tem edini, da je treba dandanes ne samo z roko, namreč tudi z glavo delati. Starokopitarji ne morejo ničesar doseči. Posebne važnosti za umno gospodarstvo so tudi važni kmetijski stroji. Ali težava je delala vedno moč, ki te stroje goni. Z uresničenjem velikega tega električnega podjetja bi bila stvar vsa drugačna. Podjetje oddajalo bi po najnižji ceni (po gotovih dogovorih posameznih občin celo zastonj) potrebno električno moč, kar bi za gospodarsko napredovanje dravskega polja gotovo veliki pomen imelo. V deželah, kjer stoji kmetijstvo na visoki stopinji modernega razvitka, je to že davno uvedeno. Pri nas seveda se je gospodarski razvitek vedno zavlačil. Istotako pomembna bi bila električno razsvetljava, ki bi se tudi po malenkostni ceni oddajala. Električna razsvetljava ni samo krasna in močna, marveč tudi popolnoma varna. Z električno razsvetljava ni mogoče, da bi nastal ogenj, kakor se to žali bog pri petrolejskih svetilkah tolíkokrat zgodi. Tudi o tej zadevi treba premišljevatí in mislím, da se bode slehernemu kmetovalcu ta ideja dopadla.

8. Velezanimiva in obenem velekoristna bode tudi hitra in lahka vožnja z motorskimi barkami na sejem v Ptuj. Koliko pota, koliko truda, trpinčenja živali itd. se bode dalo na ta način preprečiti. Motorske barčice bodejo vozile hitro in zanesljivo. Res, leta bodejo minula in tudi najzagriženější nasprotniki velikodušnega tega podjetja bodejo postali prijatelji. Videli bodejo, kako zamore moderni razvitek v najhitrejšem času gospodarstvo celega okraja na boljše obrniti! Velevažna bi bila ta zadeva tudi za električne mline. Resnica je, da današnji mlini ne odgovarajo vsem po-

trebam v tisti meri, v kateri bi morali to storiti. Ni mogoče, da bi bilo prebivalstvo s temi današnjimi mlini zadovoljno, čeprav niso tega podjetniki sami krivi. Mlinska industrija trpi ravno danes tudi pod najrazličnejšimi neugodnostmi. Ako bi pa mlini dobivali ceno in izvrstno, od letnega časa in sploh od nature skoraj neodvisno moč, potem je gotovo, da bi napredovali in zahtevali v vsakem oziru primerne ugodili. To je na vsak način važno!

Že iz teh razlogov je razvidno, da bi bilo nameravano podjetje naravnost neprecenljive vrednosti za prebivalstvo celega okraja, zlasti pa dravskega polja. Prihodnjič navedli bomo še par važnih razlogov.

(Naprej prihodnjič.)

Politični pregled.

Politični položaj je zdaj primeren pasjim dnem in čudno se nam le to zdi, da listi še ničesar o morski kači ne poročajo. Državni zbor je zaključen in dekle mečje slavne dokumente slavnih poslancev v najbolj slavni koš. Poslanci pa se navdušujejo po raznih zdraviliščih s kranjskim čevikom ali pa za žalsko-laško pivo. Vročina pritiska na možgane in iz stare navade kimajo poslanci naprej... Tudi gosposka zbornica s svojimi starimi a nikdar prestarimi člani je šla na počitnice. Stari gospodje si menda res domišljujejo, da so potrebni. Po našem mnenju naj bi v kakšnem penzionistovskem mestu ščinkovec futrali, pa bi za ljubo domovino tudi toliko napravili kakor kot člani mavzuleju podobne gosposke zbornice... Vlada se menda tudi v kakšnem letovišču poti. Kadar je posebno vroče, iztuhta finančni minister nove davke. In kadar državljani o teh davkih kaj čujejo, gre jim vkljub najhujši vročini mrzlo čez hrbet. Kajti davki so pozimi parna kopelj, poleti pa ledena tuša!... V inozemstvu je sicer tudi precej vroče. Na Albanskem so vstali celo vsled vročine orožje proč vrgli in se v domačo senco k svojim mirnim ženam podali. Le na Angleškem se nekateri listi pridušajo. Naš predsednik državnega zbora dr. Sylvester je namreč na nekem shodu omenil, da bi bilo treba nekaj proti angleški požrešnosti storiti. In zaradi tega se dolgočigi Angleži z različnimi „goddammi“ na glavo postavljajo. V Perziji so se boji tudi ponehali in slavni diplomati so baje celo glede maročanskega vprašanja ob zeleni mizi zaspali. Bodi zahvaljen, ti vroči čas kislih kumaric!

Državni proračun za leto 1911. Finančno ministerstvo je predložilo državni proračun za l. 1911. Velezanimivi proračun obsega sledeče številke:

	Leto 1911	1910
Dvor K	11,300,000	11,300,000
Cesarjeva pisarna . . .	189,637	188,981
Državni zbor	4,165,083	4,082,684
Državno sodišče	67,156	67,048
Ministrski svet in upr. sodišče	5,072,110	4,902,930
Troški skupnih zadev . .	386,459,937	350,184,800
Ministerij za not. zadeve .	54,178,960	52,058,316
„ za dež. brambo . . .	97,107,350	98,701,330
„ „ kul. in poduk . . .	105,560,789	103,001,572
„ „ finance	855,567,303	818,327,143
„ „ trgovino	223,219,880	223,956,400
„ „ železnice	749,776,900	735,561,850

Ministerij za po. K		
ljudelstvo	59,345,024	58,752,128
Ministerij za pravosod. .	87,713,977	86,387,991
„ „ jav. dela	100,570,970	100,458,320
Uprava drž. poslopij . .	4,181,173	4,187,093
Nove zgradbe itd.	25,374,280	28,092,282
Najvišji računski dvor . .	717,400	687,100
Penzije	111,141,224	99,024,596
Skupna svota drž. izd. K	2,881,709,143	2,780,822,657

Iz teh števk je razvidno, da so državni izdatki od lanskega leta za okroglo 100 milijonov narasli. Te velikanske izdatke, ki znašajo skupaj skoraj 3000 milijonov kron, se bode moralo z zvišanimi davki poplačati. Vlada računa, da bode pri direktnih davkih za okroglo 20 milijonov več dobila in bodejo posamezne davkarje seveda zopet davčno šravbo grozovito nategnile.

Umrl je v Gloggnitzu knezoškof dr. Gruscha iz Dunaja, eden najvišjih in najpomembnejših cerkvenih dostojanstvenikov.

Vbogi ljudje. Iz državnega denarja, torej iz naših krvavih davkov se plačuje l. 1911 sledeče podpore in dotacije iz tako zvanega verskega sklada:

Škof v St. Pöltenu dobi K	30,000
Saleburški knezoškof	50,000
Lavantinski knezoškof	11,000
Goriški knezoškof	6,000
Generalni vikar v Feldkirchenu . . .	10,000
Budjeviški škof	25,000
Tarnovski škof	25,000
Przemislški škof	18,300
Stanislavski škof	24,000
Nadžkof v Zadrú	28,637
Kotarski škof	14,628
Lesinski škof	20,290
Dubroviški škof	16,137
Sibeniški škof	12,566

Te „podpore“ dobijo visoki duhovniki poleg svojih cerkvenih dohodkov. In plačuje jih država, — tista država, ki pusti na tisoče svojih ljudi od lakote umirati.

Manevri. Pri manevrih na Ogrskem bode nadvojvoda Leopold Salvator odsotnega cesarja zastopal i. s. pri reprezentaciji. Prestolonaslednik Franc Ferdinand pa se bode izključno z vojaškimi zadevami pečal.

Japonska parnika pod poveljstvom admirala Šimamura obiščeta začetkom septembra Trst in Pulj. Prideta od kraljevskih slavnosti na Angleškem.

Rekrute l. 1911 se bode s 5. oktobrom pod orožje poklicalo. Nadomestne rezerviste pa se sklicuje za 3. oktobra.

Davek za neoženjene hočejo vpeljati v francoskem mestu Lyon. Vsak neoženjeni moški bode moral plačati na leto 10 frankov davka. S tem bode mesto pridobilo letnih 300.000 frankov, ki se bodejo porabili za revne stariše z mnogimi otroci.

Dohodek iz tobaka na Francoskem je znašal lansko leto 488,685,779 frankov. Čistega dobička iz tobaka je imela francoska država 398 milijonov frankov. Na vsako osebo na Francoskem pride letno 1 kg 38 gr tobaka, za katerega plačuje 12 frankov 39 centimov. Na vsakih 817 Francozov pride ena trafika.

* Glej zadnjo številko „Štajerca“. Op. ur.